

2. Domače branje

Josip Jurčič: Deseti
brat

1. Sintetična in analitična zgodba ter vloga desetega brata v besedilu:

SINETIČNA ZGODBA:

Lovre Kvas je prišel na Slemeniški grad z namenom, da bo poučeval graščakovega sina. Ob prihodu je bil seznanjen z vsemi člani družine, s prijatelji in sosedi vred. Graščakova hčer Manica ga takoj pritegne, saj je izredno pametno dekle in nadvse navdušena nad učenjem, kar je za takratne čase in okoliščine izredno nenavadno.

Nehote se med Lovretom in Manico splete ljubeča vez, ki pa je ne razkazujeta, saj ima Manica že obljubljenega ženina in obema je znano, da Maničin oče takšne zveze nebi podpiral. Njuno razmerje kmalu pride na dan in Marjan, Maničin bodoči ženin, zagrozi Lovretu, naj zapusti družino. Lovre odide, Marijan pa se spopade z Martinekom, desetim bratom, ki je edini vedel za njun spor. Martinek se ranjen po pretepu zateče h Krjavlju, vaškemu norčku, medtem ko Marijan obleži na prizorišču, dokler ga ne najde stric Dulef. Lovreta so obtožili za napad na Marijana, ker slednji ni hotel izdati pravega krivca.

Pred smrtjo Martinek svojo življenjsko zgodbo izpove Lovretu in ta izve, da sta bratranca. Piškav, prvotno imenovan dr. Kaves, je rodni oče Marijana ter Martineka. Živemu sinu zapusti denar, nečaku pa grad Polesek, in nato naredi samomor. Zgodba se srečno konča, saj se Lovre in Manica poročita, Marijan pa za ženo vzame zdravnikovo hčer.

ANALITIČNA ZGODBA:

Analitična zgodba je Martinkova življenjska zgodba, ki se skozi celoten roman postopoma razpleta in se posredno, preko pisem, bralcu razkrije šele na koncu romana. Zgodba vpliva na sedanost in razkrije prej še neznanе vezi med Martinkom, nepriznanim in nezakonskim sinom dr. Kavesa (kasneje graščaka Piškava), in polbratom Marijanom. Bralec presenečen ugotovi za zvezo med desetim bratom in Marijanom. Sta namreč bratranca

Kljub temu, da naslov romana namiguje na dominantnost glavnega junaka, je Martinek Spak le povezovalni element, ki skozi celoten roman povezuje dogajanja in zgodbe.

2. Oznaka Lovreta in Manice (značaj, vedenje, pogled na svet)- kateri od njiju je romantično in kateri realistično zasnovan lik (utemeljitev)?

Lovre je v romanu označen za pametno, izobraženo a pasivno osebo, ki veliko razmišlja in se obremenjuje za vsako malenkost, ker noče razočarati ljudi okoli sebe. Velja za rahločutno osebo z dobrimi manirami, a je človek revne narave. Je romantični junak, čeprav mu primanjkujejo pripisi nesrečnika, vendar je oseba, ki ji ljubezen veliko pomeni ter ne živi v v realnem svetu.

Manica je pravo nasprotje Lovreta. Je živahne narave in optimistično vrjame v srečen konec. Je realistično zasnovana oseba. Prava optimistka, ki verjame da so na svetu še dobri ljudje. Njeni pogledi na svet se kažejo z modrimi odločitvami in razsodnostjo. Temeljito premisli, preden kaj stori in je izredno navezana na Lovreta. Kot Lovre, se tudi sama dobro vede v družbi.

3. Oznaka vaškega in grajskega okolja- kateri lik izstopa v vaškem okolju in kateri nosi največ romantičnih potez (utemelji odgovora)?

Ker je zgodba napisana v jesenskem času, se razpoloženje in pogled narave dopolnjujeta z Lovretovimi mislimi in občutki. Ker je kraj dogajanja vas, se vaščani med seboj dobro poznajo in vzdržujejo stike ter se radi zbirajo pri krčmarju Obrščaku. Grad Slemenice leži nekoliko odmaknjen od vasi. Ljudje so večinoma prijazni, predvsem pa preprosti.

V grajskem okolju poleg glavnega junaka - desetega brata, o katerem si ljudje težko ustvarijo mnenje, in je lik, ki spremeni mnoge usode junakov - izstopa Spaka, ki je vedno rad v neposredni bližini dogajanja.

V vaškem okolju menim, da je najbolj dominantna oseba Krjavelj s svojimi izmišljenimi zgodbicami.